

Delavec izhaja vsak petek z datumom naslednjega dne. — Naročnina za celo leto K 20.—, za pol leta K 10.—, za štiri leta K 5.—. Posamezna številka 40 vin. naročnina v inozemstvo sorazmerno več. Pošiljajte na uredništvo in upravišтво Ljubljana, Šelmburgova ulica št. 6. II. nadst. Telefon št. 225.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. — Inserati se zaračunavajo, milimeter vrstica in sicer pri enkratni objavi po 60 vinarja, pri trikratni po 58 vinarja, pri šestkratni po 56 vin., pri celoletnih objavah po 54 vin. za vsakokrat. — Za razne izjave itd. stane mm vrstica 50 vin. — Reklam. so poštnine proste. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Strokovne organizacije in socializem.

Svetovni preobrat je odvzel nekaterim zapovedujočim moč in socializem je prišel zapovedovati. Strokovne organizacije so pogledale v marsikatero tovarno. V katero jim je bila pred vojno pot zaprta. Ta korak mi pozdravljamo, ker pomeni, da se bližamo socializaciji.

Tako naglih korakov niso strokovne organizacije in ne socializem delali vseh petdeset let gibanja, odkar deluje organizirano delavsko gibanje od Ferdinand Lassalleja. Ta razvoj je diktirala zgodovina.

Ze zadnja leta pred vojno se je hotel kapitalizem koncentrirati in bolj ko se je družil kapitalizem, bolj so rasle strokovne organizacije. Med vojno je kapitalizem naravnost divjal po svoji grabežljivi poti, družil se v velebankah in kot združen po vojni ustalil in prišel pokupovati tovarno za tovarno. To je dalo povod tudi delavstvu, da je začelo iskati zavetišča v svojih strokovnih organizacijah.

In priborilo je delavstvo s svojimi stanovskimi organizacijami boljšo plačo, krajši delavni čas in kar je glavno, proletarijat je postal faktor, s katerim se danes mora računati. Vse to pa je le majhen predujem, ki ga je delavstvo dobilo od kapitalizma, ki še veliko dolguje delavstvu. Cili, katerega morajo strokovne organizacije doseči je ta, da socialno izenači tiste, ki delajo s tistimi, ki danes lenarijo in dobro živijo samo od pridnih rok delavca. To je, delati mora vsakdo!

Radikalni socialisti strokovne organizacije malo uvažujejo, vendar pa so bile in so še strokovne organizacije faktor, ki je pripravil pot socializmu. Strokovne organizacije morajo biti danes go-

spodarski regulator! Kaj nam pomaga, ako imamo danes še tako lepo idealne načrte za socializiranje, če pa nimamo kaj socializirati!

Iz krajev, kakor so Jesenice in drugih takih industrijskih centrov imamo poročila, da se naibže v kratkem ves obrat ustavi. Ali naj potem socializiramo mrzle dimnike?

Delavstvu danes ne more biti vseeno, ali tovarne delajo ali ne delajo, le če bomo imeli produkcijo, potem imamo tudi pot k socializmu odprto. Radikalni elementi pa hočejo luteri preobrat: tako tudi delavstvu pripovedujejo, češ, vsa dosežanja strokovna politika je brezplodna bolj hitro se mora razviliti, zahtevajo nekaj, kar je neizvedljivo.

Angleški proletarijat pripravlja že dalje časa teren za socializem kakor pa mi, in ravno angleške strokovne organizacije stopajo danes na svetovni trg, in hočejo prevzeti tiste posele v roke, ki so jih imeli doslej posamezni kapitalisti v rokah. Tam so torej na poti k socializaciji prav blizu.

Če izjavim, da sem sovražnik vsake stavke, ker vsak dan, ki ga proletarijat brezplodno izgubi, škoduje to delavstvu samemu. Nič ne da, če me tuptam kdo nekoliko ozmerja, zakaj končno mi le pri-trdi in prizna, da sem hotel delavstvu dobro.

Stavkali smo pet let, to se pravi, pet let nismo za človeštvo popolnoma nič koristnega delali, ker je bila vsa industrija zaposlena samo za morilno orodje, za uničevanje. Oglejmo si položaj samo pri nas v Sloveniji, kaj pa so tovarne izdelovale? Na Jesenicah: bodala, bodečo žico za strelske zakope in druge take grde morilne priprave: kaj se je v Guštajnu izdelovalo: granate od najmanj-

šega do največjega kalibra, tedaj zopet nič koristnega za človeštvo. Vesten-ova tovarna v Celju, je izdelovala namesto posode, ki jo rabi vsaka družina, vojne čelade, v tej tovarni je še pred kratkim časom ležalo cele kupe teh čelad, in enako so bile ljubljanske strojne tovarne zaposlene s takim delom, tovarne v Bistrici v R. in Borovljah, skratka vsa industrija je bila s tem zaposlena.

Sedaj je pa že treba, da začno vse te tovarne za človeštvo producirati nekaj koristnega, in sicer neovirano producirati. Kakor sem rekel vsake delavne ure je škoda, ki se s stavko izgubi. Stavke bomo pa preprečili le s tem, če se bodo ljudje na tovarniških vodilnih mestih tega zavedali, če bodo dali delavcu kar potrebuje, t. i. hrana, stanovanje in obleko, ter, da bodo delavca v podjetju za podjetje zainteresovali in mu dali priliko, da bo v upravnem svetu sodeloval. V grozečih sporih pa naj bi vlada blagohotno posredovala v prilog opravičenih zahtev delavstva. Delavski oddelek pri vladi mora v to svrhu dobiti večjo moč, da ne bo, kakor je sedaj, samo za »mešetarija« pri delavskih sporih. Obrtno nadzorništvo in delavski oddelek sta danes dva mešetarija, ki prideta k delavskim pogajanjem, če pa se privatni podjetnik postavi na stališče, da ne ugodni opravičenim delavskim zahtevam, tedaj vzameta zastopnik delavskega oddelka in obrtni nadzornik klub in delavcem izjavita: »prilatelji, več se ne da doseči!«

Začrtani poti, po kateri hodijo strokovne organizacije, korak za korakom k socializmu, se bo morala vlada pridružiti, ker le na ta način bomo pričeli res ustvarjati to, kar nam manjka in kar neobhodno za življenje potrebujemo in to je pot k socializaciji!

LISTEK.

MAKSIM GORKIJ:

Človek.

(Konec.)

II.

Glej, utrujen je, opoteka se in stoka. Preplašeno srce išče Vere in na glas prosi Ljubezen njenih nežnih ljubeznivosti.

In tri ptice, ki jih je rodila slabost — Potrlost, Obupanost in Žalost — tri črne, grde ptice zlovešče letijo nad njegovo dušo in mu mračno pojo pesem o tem, da je — ničeven hrošč, da je omejeno njegovo spoznanje, da je slabotna njegova Misel, da je smešen njegov ponos in — naj dela, karkoli hoče — da umrje...

Njegovo izmučeno srce drgeta pod to pesmijo, lažljivo in hudobno, igle dvo-

mov zbadajo njegov mozeg in na očeh mu blišči solza užaljenosti.

In če se ne upre v njem ponos, ga strah pred smrtjo žene v temnico Vere, Ljubezen ga z zmagovalnim smehom vleče v svoje objeme in skriva v svojih glasnih obetih sreče žalostno slabost, da ni svobodna, in hrepenenje nagona o samovladi...

V zvezi z lažjo mu boječa Nada poje o radosti pokoja, poje o tihi sreči sprave in uspava z lepimi, mehкими besedami njegovega dremotnega duha ter ga tira v zatišje sladke lenobe in v kremplje Dolgočasnosti, njene hčerke.

In s pomočjo varljivih čustev hitro nasiti mozeg in srce s prijetnim strupom one cinične laži, ki uči odkrito, da človek nima druge poti nego pot v živinski hlev zadovoljnosti s samim seboj.

A Misel je ponosna, in Človek ji je drag — ona se spušča v ljut boj z Lažjo, in bojno polje je Človekovo srce.

Kakor sovražnik ga zasleduje neprestano, kakor črv mu neustrahovano grize mozeg, kakor suša mu pustoši prsi in neusmiljeno muči Človeka kakor rabelj ten mu stiska srce kot bodreči hlad Žalosti po strogi pravici življenja, katera raste sicer počasi, a jo je vendar jasno videti skozi somrak zmot kot nekako ognjeno cvetko, ki jo je rodila — Misel.

A če je Človek neozdravljivo zastrupljen še s strupom Laži in že trdno veruje, da ni na zemlji večje sreče kot poln želodec in polna duša, da ni večje naslade kot sitost, pokoj in male življenjske udobnosti, tedaj, v plenu zmagovalnega čustva, Misel otožno spusti krila in dremlje ter pusti Človeka v oblasti njegovega srca.

In nenadoma kakor oblak — jame lesti od vseh strani na Človeka gnala Neslanost, hči podle Dolgočasnosti, in mu ovije v leden sivi prah mozeg in srce in oči.

Ne koplji drugemu jamo.

Zelo redke so postale pritožbe rudarjev glede paznikov. Tudi naš paznik se zaveda, da ni prav nič drugega kakor instrument, ki ga kapitalistični zistem izrablja v svoje svrhe. Delavec in paznik sta v rudarstvu dva nerazdružljiva pojma. Eden ko drugi sta potrebna, eden ko drugi vršita svoje delo, eden ko drugi trpita. Kaj čuda, da se je razvila kolegialiteta in prijateljstvo, ki sloni na proletarski solidarnosti.

Vsaj tudi drugače ne more biti; ene in iste težnje, ene in iste cilje vodita oba, enako prenašata težko breme strašne gospodarske krize. Tem neprijetneje nas dirne, če se v teh kritičnih časih navzlic vsem razdrapanim razmeram pojavi posameznik, ki bog ve iz kake napačne domišljije ne postopa in ne ravna tako, kakor bi moral napram svojim sotrpinom delavcem. Pred nami leži namreč dopis, v katerem se rudarji na Holmcu pri Prevaljah bridko pritožujejo, da njih paznik Ivan Steharnik ne pojmuje novi duh časa. Njemu pridružene delavce v svoji očitni omejenosti najbrže smatra za brezpravna bitja. Psovke niso znamenje olikanega človeka, naravnost brezvestno pa je, spravljati koga ob kruh.

Vse to omenjamo le mimogrede in tudi ne maramo rabiti ostrih besed. Zoprno nam je baviti se v današnjih časih s takimi stvarmi, ki bi se ne smele pojavljati. Zato pravimo pazniku Steharniku: prenehaj, tovariš, igrati birača. Vsekakor pa prosimo rudarski revirni urad v Celju, da zadevo na Holmcu preišče in napravi red.

Pozdravljeni.

Na praznik dne 19. marca 1920 se je vršil v prostorih gostilne pri „Novem svetu“ občni zbor „Zveze trgovskih nastavlencev na slovenskem ozemlju v Ljubljani“. Ni naš namen danes obširno govoriti o delu te strokovne organizacije niti o nad vse klavnem položaju trgovskih nastavlencev. Pride čas, ko bomo morali v kriče razmere v trgovski stroki posvetiti naravnost z bengalično lučjo, da bo kaj zaleglo. Za danes hočemo le konstatirati, da je strokovna organizacija našla edino pravilno pot, to je, da se je priključila strokovni komisiji za Slovenijo. To dejstvo smo hoteli za enkrat sporočiti vsemu strokovno organiziranemu delavstvu v Sloveniji. Vrlim našim novim sobojevnikom kličemo ob vstopu v našo sredino: dobrodošli!

In Človek muči sam sebe, prerojen po lastni slabosti v Žival — brez ponosa in Misli...

A če v njem zopet vzkipi nemir, mu vzdudi Misel in on gre iznova naprej, sam skozi trnje svojih zmot, sam med žgočimi iskrami svojih dvomov, sam med razvalinami starih resnic.

Veličasten, ponosen in svoboden zre možko v oči Resnici in pravi svojim dvomom:

— Lažeta, ko govorite, da sem slab, da je omejeno moje spoznanje.

— Ono raste... To vem, to vidim, to čutim — ono v meni raste.

— Rast svojega spoznanja zaznam z močjo svojega trpljenja in — vem, da če ne bi raslo, — ne bi trpel hujše ko prej.

A z vsakim korakom hočem večje spoznanje, vedno bolj čutim, vedno bolj, globlje vidim, in ta rast mojih želj --

Čevljarji gredo naprej.

Minuli teden so v Mariboru stavkali čevljarji pomočniki. Stavkali so pač, ker jim delodajalci niso hoteli priznati potrebnega priboljška na plači. Na videz imajo mariborski čevljarji celo višje plače kakor v Ljubljani in v celi Sloveniji sploh. Nikakor pa za Maribor te plače niso pretirane, kajti gotovo vpliva dejstvo, da se nahaja Maribor tik ob meji, kar veliko vpliva na cene potrebnega živeža. Vzemimo na primer le moko, ki tvori v prehrani najvažnejši predmet. V Mariboru treba plačevati moko po 14, 16, da celo po 18 K za kilogram. Kdo bi torej mogel zameriti mariborskim čevljarjem, da zahtevajo vsaj približno primerne plače.

Vsakdo mora to razumeti, samo gospodje tega niso hoteli. Torej ne pomočniki, ampak mojstri so zakrivali stavko. No, stavka se je končala z uspehom za pomočnike. Priborili so si povišanje plač za 65 odstotkov. Če se bodo vsled pridobitve delavcev tudi povišale cene obutvi, niso temu krivi delavci, temveč krivi so popolnoma nesposobni krmarji te države, ki ne morejo ali nočejo napraviti konec brezmejnemu oduševanju z živili.

Vztrajali so tovariši čevljarji pomočniki v Mariboru v pretekli stavki dobro, to se jim mora priznati. Ako je že to dejstvo hvale vredno, zaslužijo mariborski čevljarji pomočniki tudi še z neke druge strani posebnega priznanja, kar priča, da imajo za svoj gospodarski in socialni obstanek pravo porazumevanje.

V nedeljo dne 21. t. m. se je vršil ob drugi uri popoldne shod, na katerem so se mariborski čevljarji zbrali skoraj do zadnjega. Stavkovni odbor je poročal o poteku pogajanj, katera so se vršila na magistratu in katere je vodil magistratni obrtni referent. Uspeh smo označili že zgoraj. Poročilo so navzoči vzeli na znanje ter postopanje stavkovnega odbora odobrili.

Temu pa je sledilo nekaj, čemur doslej nismo bili navajeni. Za povrstjo so namreč ostali posamezniki, ki so predlagali, da se ima v podružnici ustanoviti poseben krajevni stavkin sklad, v katerega ima poleg rednega tedenskega doneska vsakdo plačevati po dve kroni na teden.

Veseli je bilo poslušati, s kako vneto so predlagatelji svoje predloge utemeljevali. Velevažen tozadevni sklep je bil napravljen soglasno. To je torej eno, v čemer naši vrli mariborski čevljarji prednjačijo. Vrednost tega sklepa tiči namreč v tem, da se je napravil brez vsa-

je mogočna rast mojega spoznanja. Zdaj je še v meni podobno iskri — a kaj to?

Saj so iskre matere požarov...

Jaz sem v bodočnosti — požar v temi večoljstva.

Poklican sem, da razsvetlim ves svet, da raztopim temo njegovih skrivnostnih ugank, da najdem soglasje med sabo in svetom, da ustvarim soglasje v sebi samem in ko razsvetlim ves mračni kaos življenja na tej zemlji, polni trpljenja, pokriti kakor koža s kozicami, skorlo nesreč, skrbi, gorja, zlobe — da pometem vse te umazane smeti v grob preteklosti.

Poklican sem zato, da razvozlam voze vseh zmot in pomot, ki so zvezali prenašene ljudi v krvavo in nenaravno gručo živali, ko vzaletno rožiralo druga drugo.

Misel me je ustvarila zato, da preobrnem, razrušim in potopim vse

ke agitacije na inicijativo članstva samega. Naj bi korak mariborskih čevljarjev služil za zgled vsem drugim strokovnim organizacijam. Da ste nam zdravi, vrli mariborski čevljarji, ki ste spoznali, da je delavstvo od svoje lastne sile in požrtvovalnosti odvisno. Živeli!

Konec stavke kleparskih pomočnikov v Ljubljani.

Kleparski pomočniki so zadrugi kovinskih obrtov predložili spomenico za zvišanje dnevnega zaslužka. Kleparski mojstri so upravičeno zahtevo pomočnikov odklonili, odgovor pomočnikov je bil: stavka. Po 14-dnevni stavki so se vršila pri obitnem nadzorništvu pogajanja ter se je dosegel sledeči sporazum:

1. Pomočniki se uvrste po svojih sposobnostih v štiri kategorije, in sicer:

a) prvovrstni delavci z zaslužkom 6 K 75 vin. na uro;

b) drugovrstni delavci z zaslužkom 5 K 75 vin. na uro;

c) tretjevrstni delavci z zaslužkom 4 K 75 vin. na uro;

d) mladoletni pomočniki v prvem letu po izučanju 3 K 75 vin. na uro.

Klasifikacijo v posamezne kategorije izvrše delodajalci v sporazumu z delojemalci. V spornih primerih se izvoli razsodišče od dveh delodajalcev in dveh delojemalcev, ki niso zaposleni oziroma udeleženi v spornem obratu.

2. Instalaterske doklade za delo izven obrata so sledeče:

a) za vsa dela izven okoliša ljubljanskega mesta se plača, ako ostane pomočnik le čez opoldne in ne prenoči, doklada 5 K na dan;

b) za vsa dela izven okoliša ljubljanskega mesta, ako pomočnik zunaj prenoči, se plača doklada 15 K na dan;

c) v vseh primerih na plača delodajalec dejanske potne (vozne) stroške od stalnega obrata do delavnega mesta.

3. Kot delovni čas velja naredbenim potom uveljavljeni osemurni delavnik, in sicer za vse dneve enako, neizvzeto sobote.

Le v slučaju, da bi stavbinski delavci tako razdelili delavne ure 48 urnega delovnega tedna, da bi se v soboto popoldne ne delajo, se bode tudi pri kleparjih uvedel prost popoldanski popoldan in se bo te odnadle ure doprineslo med tednom. Le v izrednih primerih nujnega dela se bode smelo delati potem tudi v soboto popoldne.

staro, tesno in blatno, — vse zlo in da ga zgradim na neomañnih temeljih svobode, lepote in medsebojnega spoštovanja.

— Neizprosni sovražnik sramotnega uboštva ljudskih želj hočem, da bi bil vsakdo izmed ljudi — Človek.

— Nesmiselno, sramotno in nenaravno je vse to življenje, v katerem neprimerno in suženjsko delo nekaterih izginja brez sledu in se porablja le za to, da bi se drugi preobjedli kruha in duševnih darov.

Prokleti vsi predsodki, vsa prepričanja in navade, ki so prepredle mozeg in življenje ljudi kakor tenka palčevina.

One ovirajo življenje, ker so nasilne — jaz jih razrušim.

Moje orožje je — Misel in trdno znanje, da je Misel svobodna v njeni nesmrtnosti in večni rasti ustvarjena — je neizčrpen vir moje moči.

4. Stavka preneha z današnjim dnem in se prične z rednim delom v ponedeljek 22. marca t. l.

5. Ta pogodba stopi z 22. marcem 1920 v veljavo in velja za leto 1920. Če ako bi se življenjske potrebsčine povišale ali znižale za 30 odstotkov današnjih cen, potem sestavita obe stranki novo pogodbo.

b) Radi stavke se ne bo nikogar odpustilo od dela, oziroma na katerekoli način kaznovala. Vsi pomočniki vstopijo zopet k istemu delu in pod starimi pogoji na svoje mesto, kakor pred stavko.

Osrednje društvo kovinarjev je zastopal s. Mihevc.

Ljubljana, 20./3. 1920.

Podpisi.

Pogodba ni prav zadovoljiva, je pa zaradi razmer, ki vladajo med kleparskimi pomočniki, poučna, v drugih mestih so kleparji vodje pri strokovnih organizacijah, pri nas v Ljubljani se pa povečini organizirajo teden pred stavko. Upamo, da bodo sedaj izprevideli sami, da le s trdno organizacijo se doseže boljši uspeh.

Doklade za delo izven obrata so take, da noben delavec ne bo šel ven delati, to se bo prepustilo da bodo mojstri, na čelu brihtnega kovača Urbančiča sami opravljali, ter jedli kosilo za 5 kron.

Mlini v Sloveniji.

Ne gre nam pravzaprav za mline, katerih je v Sloveniji dosti in za posestnike teh mlinov, izmed katerih ni prišel še nihče na beraško palico, ampak gre nam za delavstvo uposleno v teh mlinih. Ti delavci, dasi meljejo žito in moko pripravljajo drugim, nimajo baš na rožicah postlano. Dasi zaprašeni in beli od moke, pozrešajo sami zadostnega koščka kruha. Njihove plače so v primeri z ono ostalega delavstva izmed najnižjih.

To je bil povod, da so zahtevali primerno povišanje svojih plač. Nedavno tega so v ti zadevi bila v pisarni zveze industrijev pogajanja. Posestniki večjih mlinov, ki so bili ob tej priliki zbrani, so pod predsedstvom g. Majdiča iz Kranja morali v očigled velikanske draginje upravičenost mlinjskih delavcev priznati. Priznali so delavcem 40 odstotno povišanje na plači ter določeno količino moke na teden po K 3.50 bele in K 2 kilogram črne moke. Gospodje mlinjski posestniki pa so obenem izjavili, da mora žitni zavod sočasno priznati primerno povišanje mlevnine, pri čemer ima seveda tudi besedo deželna vlada. Da bi gospodje posestniki od svojih prejšnjih mastnih dobičkov delavcem nekaj odstopili, tega seveda izena ne bo doživel nihče. Trdijo tudi gospodje, da so jim obenem drugi režijski stroški tako narasli, da brez povišane mlevnine ne morejo izhatati. To je sicer njihova stvar, ker ni naša dolžnost, brigati se za potrebsčine v mlinih, kajti največ dobička imajo od mlinov tudi v teh kritičnih časih navsezadnje vendar le gospodje. Vprašanje času primerne ureditve mlevnin je nedvomno postalo akutno. Kakor vse stvari stoji, ima deželna vlada pri tem vprašanju zadnjo in odločujočo besedo. Ta deželna vlada, ki je, kakor znano, klerikalnega kalibra, je sicer imela dne 22. t. m. svojo prvo sejo, ni pa smatrala za potrebno, da bi rešila nad vse pereče vprašanje regulacije mlevnin. Šele od gotove strani je bilo potrebno podrezati, da pride menda ta zadeva na vrsto pri prihodnji seji, ki bo, kakor določeno, dne 29. t. m. Klerikalnim močtem pri dežel-

ni vladi se nič ne mudi, vsaj imajo dovolj časa posebno takrat, kadar gre za stvari, katere so v tesni zvezi z dobrobitom delavstva.

Iz strokovne organizacije.

Mezdno gibanje stavbinskega delavstva. Mariborsko organizirano stavbinsko delavstvo je vsled nepovoljnih mezdnih pogajanj, ki so se vršila v Ljubljani dne 17. in 18. t. m. stopilo v tridnevno stavko. Po daljšem prerekanju z delodajalci, se je delavstvo sporazumelo z mojstri na ta način, da so pripravljeni znova pogajati se na podlagi ljubljanskih plač, h katerim naj doda 90 %. Na to je šlo delavstvo zopet na delo in sicer za toliko časa, da se izvrše nova pogajanja, ki bodo 25. t. m. v Ljubljani. Zahteve temeljijo na izplačilu do 15. marca nazaj.

Na javnem shodu v dvorani Mestnega doma dne 14. marca se je sklenila resolucija, ki zahteva volitve v delavsko in obrtno zbornico, bolniško blagajno, dalje zahteva resolucija, da pregleda mestni stavbni urad podstrešja, da se eventualno napravi podstrešna stanovanja in sled nič zahteva, da se otvorijo kamnolomi, da bo mogoče zidati, ker je cement in drugo predrago. Vse to v interesu delavstva, da ne bo brez kruha in strehe.

Velenje. V nedeljo dne 14. t. m. se je vršil pri nas občni zbor podružnice Unije slov. rudarjev. Po pozdravnem nagovoru sodruha predsednika, je sodrug Bajt, ki se je udeležil zbora kot zastopnik centrale, v jedrnatih besedah pojasnil pomen strokovnih organizacij. Nato sta podala poročili sodr. tainik in blagajnik, iz katerih se je razvidelo, da je podružnica lepo napredovala v pretečenem letu. Pri volitvi odbora so bili izvoljeni naslednji sodruzi: Zaleznik Ivan, Kovač Filip, Hladin Anton, Vidovič Fran, Stainberger Zvonko, Znoj Fran, Hriberšak Anton, Brložnik Lovrenc, Sagmeister Ivan, Valenčak Ferdinand, Glažer Valentin, Knap Viktor, Deberšak Fran. Po abelu na vse sodruge je zaključil predsednik zbor.

Maribor. Dne 21. t. m. dopoldne so imeli lesni delavci vrlo dobro obiskan shod. V prvi vrsti se je ugotovilo razmerje strokovne organizacije lesnih delavcev same. Mizarli in nekateri drugi v strokovno organizacijo spadajoči delavci so bili do konca leta 1919 včlanjeni pri podružnici osrednjega društva stavbinskih delavcev v Mariboru. Početkom novega leta 1920 pa so si lesni delavci ustanovili lastno krajevno skupino osrednjega društva lesnih delavcev in sorodnih strok na slovenskem ozemlju.

Krajevna skupina stoji že danes 230 društvnikov.

Važen predmet posvetovanja je tvorila posebno pacilna pogodba, ki velja do 15. maja 1920. Pri sklepanju pogodbe se je popolnoma pravilno računalo, da bodo cene živežu tekom pogodbene dobe gotovo naraščale, kar se je tudi v preobilni meri zgodilo. Glasom pogodbe bi morali mizarski mojstri torej tudi tekom pogodbene dobe plače mizarjem in stroinim delavcem primerno zvišati. Gospodje delodajalci so pač sami priča gorostasnega podraževanja, toda le redke bele vrane so bili tisti, ki so pomočnikom dali, kar jim je dolžnost velevala.

V ostalem se bodo ukrenili primerni koraki, da se gospode mojstre na njihovo obveznost opozori.

Tudi neki posestnik žage noče razumeti, da pri njem unposleni delavci ne morejo več živeti. Zato shod sklene tudi v

tem oziru potrebno ukreniti. Po rešitvi tekočih društvenih poslov je imel s. Tokan poldrugo uro trajajoč govor, razlagajoč gospodarski položaj, v katerem se delavstvo vsled dolgotrajne minule vojne nahaja, in koje posledice so v ekonomskem oziru naravnost katastrofalnega značaja. Nadalje je razlagal bistvo strokovne organizacije taktike in metod, katerih se je posluževati ter cilje iste. S kakim zanimanjem so zbrani lesni delavci sledili govorniku, izpričuje dejstvo, da so vztrajali do ene ure popoldne, njegov trud so mu poplačali z burnim pritrjevanjem.

Mezdna gibanja.

Gorje pri Bledu. Lesne delavce opozarjamo, naj ne sprejemajo dela na žagi Hadovernik & Comp. Ondotni delavci se nahajajo že tretji teden v stavki vsled trmoglavosti podjetnikove, ki noče ugoditi upravičenim zahtevam delavstva. Vsako motenje meznega gibanja od strani stavkokazov bi imelo slabe posledice. — Obenem se zahvaljujemo vsem kovinarjem na Dobravi za njihovo požrtvovalnost, ki nas v tej razredni borbi napram brezobzir. kapitalizmu gmočno in moralno podpirajo. Delavci.

Oblačilni delavci. pozor! V Mariboru se nahajajo krojači in šivilje v stavki; tovariši in tovarišice naj ne potulejo tja.

Obvestila.

Tovarišem vseh krajev, ki so naročili vse žepne koledarje za leto 1920, naznanjamo, da je vsa zaloga pošla, in da torej ne moremo več postreči.

Vsi oni tovariši pa, katerim smo poslali koledarje v razprodaio in še niso zanje poslali obračunov, vliudno prosimo, da to čim preje store. Ponlačati namreč moramo v določenem roku, tiskarno in knjigoveza. Za nakazilo denarja se je posluževati onih poštinih položnic, ki so na gorenjem robu zaznamovane z besedilom »Žep. kol.«

Vsem funkcionarjem! Pod imenom »Jugoslovanska Matica« se snuje v Ljubljani neka organizacija, katera v prvem členu svojih pravil povdarja, da je društveni namen pospeševanje gospodarskih in kulturnih interesov Jugoslovancev v tujini. Označeno društvo namerava ustanoviti podružnice po vseh večjih krajih Slovenije in razpošila v to svrhu oklice ter pravila tudi našim organizacijam, vabeč jih na pristop.

Opozarjamo vse funkcionarje naših strokovnih organizacij, da je snujoče se društvo »Jugoslovanska Matica« povsem meščanskega značaja in da ni pričakovati, da bi tudi slovensko delavstvo v tujini imelo od te organizacije kaj haska. Slutimo pa, da gre pri celi stvari za irendentizem, katerega naj bi se pospeševalo v po Italijanih zasedenem ozemlju. Vmešavati se torej v stvari, na katerih delavstvo nima nikakršnih interesov, bi bilo odveč.

Priporočamo torej vsem našim strokovnim organizacijam, da se za enkrat napram novi akciji zadrže popolnoma rezervirano, ne pristopajo in se tudi nobenih priredb ne udeležujejo.

Glede nlednitien strokovnih organizacij v Jugoslaviji je sklenila Strokovna komisija za Slovenijo v Ljubljani, da se priključi z vsemi organizacijami Centralnemu Radniškemu Sindikalnemu Veču v Beogradu. Natančnejša pojasnila priobčimo prihodnjič.

Seja podružnice Iesnih delavcev za Ljubljano se bo vršila v četrtek dne 1. aprila t. l. takoj po delu v društvenih prostorih. Vabljeni so tudi zaupniki iz vseh rudarskih delavnic.

Skupna seja osrednjih odborov vseh pri Strok. kom. včlanjenih strok. organizacij se bo vršila v nedeljo dne 28. t. m. Lokal obitavimo pismono.

Tajništvo Unije slov. rudariev v Trbovljah naznanja vsem članom, da ima tajnik uradne ure vsak dan od 9—12 ure dop. in od 14—17 ure pop. Prosi se torej vse člane, da se v vseh stvareh obračajo le v teh urah. Izjema je seveda le v nujnih slučajih. Obenem se naznanja, da se mora vsakdo legitimirati s člansko legitimacijo. — Tajnik.

Razno.

Država Ohio v Ameriki je prepovedala točenje alkohola v železniških vlakih. Prepoved velja tudi za jedilne vozove ekspresnih vlakov.

V državi vina, Italiji, izkazuje zadnja statistika 53 javnih umobolnic z 54.925 bolniki (32.297 moških in 22.628 ženskih). Pri 6341 moških — 19.6% in 751 ženskah — 3.3% so dognali kot vzrok bolezni — alkohol. Največji odstotek alkoholnih bolnikov izkazujejo zavodi v Benetkah (16.8%) in Piemontu (15.1%).

Wilson ne odneha. Spor med entento na eni strani in Wilsonom, oziroma Ameriko na drugi strani zaradi jadranskega vprašanja, postaja vedno bolj očiten. Ententa hoče ustreči grabežljivim Lahom, Amerika pa Jugoslovanom, ki že itak zgubijo stotisoče svojih rojakov. Kako se bo spor rešil, je seveda težko prerokovati, verjetno pa je zelo, da zmaga Amerika, ker bi sicer ustavila nadaljnje podpiranje entente.

Zahvale.

Za znesek K 37.—, ki so mi ga tovariši darovali se darovalcem najtopleje zahvalujem. Matevž Bradeško. Vrhnika.

Podpisani se vsem tovarišem, poduradnikom zahodnega okrožja presrčno zahvaljujem za znesek K 571.—, ki so mi ga darovali v času moje bolezni. — Od-lazek Anton, Trbovlje.

Imate bolečine? V obrazu? V celem telesu? Vaše mišice in žilci Vam odpo-vedujejo? Poizkusite pravi Fellerjev Elza-fluid! Bodete se čudili! 6 dvojnatih ali 2 veliki steklenici 36 K.

All trojte na počasni prebavi? Na slabem apetitu? Zaprtju? Proti temu pomagajo prave Fellerjeve Elza-kroglice! 6 škatlic 18 kron. Prava želodec okrep-čujoča švedska tinktura, 1 steklen. 15 K. Omot in poštnina posebej a najceneje. Eugen V. Feller, Stubica donja, Elza trg št. 334., Hrvatska. A.

Izdajatelj in odgovorni urednik
IVAN TOEAN

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

UCITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, Frančiškanska ulica št. 6.

registrirano združenje z omejeno odgovornostjo

Tiskovine za šole, župan-
stva in urade. Najmoder-
nejše plakate in vabila
- za shode in veselice. -

LETNE ZAKLJUCKE

Najmodernejša uredba za
tiskanje listov, knjig, bro-
- šur itd. itd. -

STEREOTIPIJA LITOGRAFIJA.

KAJO DELIC

draguljar in zlatar

Ljubljana, Hilšerjeva ulica št. 4.

prilporeča svojo

zlatarsko in draguljarsko delavnico

za nova dela in popravila vsake vrste, kakor tudi za pozlatovanje in posrebrvanje itd. V zalogi ima zlatnine in srebrnine, poročne prstane po vsi h vzorcih in merah, uhane i. t. d. Kupuje tudi zlato in srebro ter plačuje po najvišjih cenah ali pa izmenjava za novo blago.

Miši-podgane stenice-ščurki

In vsa golazen mora poginiti ako porablja moje najboljše preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim 7—; za podgane in miši K 7—; za ščurke K 8—; posebno močna tinktura za stenice K 7—; uničevalec moljev K 6—; prašek proti mrčesom K 4— in 8—; mazilo proti ušem pri ljudeh K 6—; mazilo za uši pri živini K 4— in 8—; prašek za uši v obleki in perilu K 8—; tinktura proti mrčesu na sadju in na zelenjavi (uničevalec rastlin) K 8—; prašek proti mravljam K 6—.

Pošilja po povzetju zavod za eksport
M. Jünker, Zagreb 6., Petrinjska ul. 3.

**Hočete obdržati svojo lepoto? Hočete imeti kakor barban mehko kožo? Hočete solnčnih peg, moko-
ljev in ogrcev?**

Uporabljajte Fellerjevo pravo Elza obrazno, kožo obvarujočo pomado! Ob-
čudovani bodete! Zavidani! I lonček 9 K, No. III mo-
nejše vrste 12 K, K temu Fellerjevo najfiniješe lilijno-
: mlečno milo 16 K. :

**Hočete imeti lepe,
zdrave lasi?**

Fellerjeva prava Elza Tannochina pomada za rast las doseže bujne lasi! Zapreči prhai, pre-
rano osivenje! Zabrani plešot! I lonček 9 K, No. III 12 K. K temu močno terovo milo za umivanje glave 8 K. Šampon 1 K. Mazilo za brke 2 K 60 v.
: : in 3 K. :

**Mušijo Vas
kurja ocesa?**

Fellerjev pravi turistovski obliž učinkuje brez bo-
lečin, hitro in za-
nesljivo! Nobenih kurjih oces več!
Nobenih žuljev!
Nobene trde kože! Mala škatljica 4 K., velika
: : škatljica 6 K. :

Zelite še kaj?

Fellerjeve Elza umivalne pastilje (Kolonska voda. 1 škatljica 7 K.

Fellerjev usipalni prašek proti potenju. 1 škatljica 6 K. Fellerjev mentolni črtnik zoper glavobol. 1 škatljica 4 K.

Fellerjev Elza fluid. 6 dvojnatih ali 2 veliki špeci-
jalni steklenici 36 K.

Najboljši parum z najfinijim duhom od 8 K naprej. Najfiniji lega-puder Dr. Kluger, bel, roza in rumen, 1 velika škatljica 11 K.

Močna Francovka v steklenicah po 8 K in 22 K. Omot in poštnina posebej a najceneje.

EUGEN V. FELLER, ljekar
Stubica Donja
Elza trg Nr. 358 (Hrvatska).

Sodrug i

Vlagajte svoje prihranke v lastno hranilnico !!

Poštni čekovni račun št. 10.532.

Telefon Interurban št. 178.

Konsumno društvo za Ljubljano in okolico

sprejema v svojem hranilnem oddelku **hranilne vloge** in jih obrestuje po čistih 4%.

Večje hranilne vloge (nad tisoč kron), katerih vlagatelji se obvežejo, da dvig-
nejo zneske iz te vloge šele po polletni odpovedni dobi, obrestuje po čistih 4 1/2%.
Za varnost hranilnih vlog jamči blagovna zalog, ki znaša po polletni bilanci
okrog 10 milijonov kron, društvena posestva, ki reprezentirajo vrednost nad
2 milijona kron, kakor tudi skladi, rezervni, deležni in dr.

Vloge sprejemajo in izplačujejo

vse podružnice Konsumnega društva za Ljubljano in okolico, ki so:

V Spodnji Šiški v Ljubljani; na Glincah pri Ljubljani; v Ljubljani: Bohoričeva ul., Sodna ul.,
Krakovski nasip; Rožna dolina (obč. Vič); v Trzinu na Gorenjskem; na Savi (obč. Jesenice) na
Gorenjskem; na Je-nicah (pri Ferjanu); Koroška Bela-Javornik; Borovnica; Radovljica;
Kranjska gora; Mojstrana; Celje; Šoštanj; na Koroškem: Guštanj, Prevalje, Mežica, Črna I.,
Črna II., Pliberk; Maribor; Litija; St. Lovrenc na Pohorju; Kamnik; Pragersko; Križ pri Trzinu;
Sv. Ana pri Trzinu; Gorje pri Bledu; Štore pri Celju; Fala nad Mariborom; Ruše nad Mariborom;
Rogaška Slatina; Radeče-Zidanmost.

Še podrobnejša pojasnila podajajo zaupniki v navedenih podružnicah ali
pa osrednja pisarna Konsumnega društva za Ljubljano in okolico, ki je v
Ljubljani, Spodnja Šiška, Kolodvorska cesta 208.

Pisma naj se pošilja pod naslovom: Ljubljana, poštni predal 13.

Društvo ima na razpolago poštne položnice, s katerimi zamorejo vložniki
denarne pošiljke pošiljati tudi naravnost v osrednjo blagajno.